

LITINDO

Beleidsplan

Januari 2006

Voorwoord

Voor u ligt het herziene beleidsplan van Litindo. Herzien, omdat de ontwikkeling van het project dat nodig maakt. Evaluerend en reflecterend brengen we deze ontwikkeling in kaart, om vervolgens het oog te richten op de toekomst: hoe gaan we, lerend van Litindo's ervaringsdeskundheid, verder – welke stappen zijn er nog te zetten en hoeveel stappen zijn dat dan.

In het eerste deel (Evaluatie en Reflectie) brengen we onder woorden hoe de Here Litindo heeft willen gebruiken om de kerken in Indonesië te ondersteunen en de stem van het evangelie duidelijker te doen klinken.

Daardoor aangemoedigd verwoorden we in het tweede deel (Visie en Missie) waardoor we ten diepste worden bewogen om door te gaan met dit werk, hoe we in het geheel van onze missionaire en oecumenische arbeid in Indonesië Litindo als project plaats en opdracht geven.

In het derde deel (Werkplan) laten we concreet zien hoe het bij de aanvang van Litindo bedachte werkplan deels voltooid kon worden en welke schrijf- en vertaalprojecten in proces zijn of op uitvoering liggen te wachten. Ook beschrijven we de criteria waaraan Litindo-uitgaven moeten voldoen.

Hoe kan de komende jaren de verdere uitvoering van het werkplan gestalte krijgen? Geleerd en gecorrigeerd door onze ervaringen beschrijven we dat in het vierde deel (Strategie). We laten zien wat voor soort mensen daarvoor nodig zijn, hoe lang projecten gemiddeld duren en welke plaats en functie de werkreizen van de schrijvers hebben in het geheel van het Litindo-werk.

Dat concretiseren we verder in het vijfde deel (Realisering) waar we de personele invulling beschrijven. Hier zullen ook de financiële consequenties van het voorliggende plan een plaats moeten krijgen

De wijze waarop het project institutioneel gedragen, begeleid en verantwoord wordt achten we geen onderdeel van de projectbeschrijving zelf. Wel bieden we een overzicht van de wijze waarop op dit moment Litindo binnen onze kerken georganiseerd wordt (Bijlage).

Wij bidden dat de Here Litindo ook verder tot een zegen maakt voor zijn kerk in Indonesië – en dat de betrokken kerken er ook verder een eer in stellen dit bijzondere werk te mogen en te kunnen doen. Tot lof van Gods naam.

De redactieraad van Litindo,

Zwolle, 11-01-2006

INHOUD

1. EVALUATIE EN REFLECTIE	3
OOGST?	3
VREUGDE BIJ DE OOGST	3
VRIJMOEDIG VERDER!.....	5
2. VISIE EN MISSIE	5
VISIE	5
1. Bijbelse opdracht.....	5
2. Historisch-ecclesiologisch kader.....	6
3. Missionair-oecumenische opdracht	6
DE MISSIE VAN LITINDO	7
3. WERKPLAN	8
MAQUETTE	8
CRITERIA VOOR UITGAVEN	9
CONCRETISERING	11
4. STRATEGIE	13
PERSONEELS-PROFIEL	13
TIJDPAD	13
WERKREIZEN	15
Doelstellingen	15
Doelgroepen	16
Planning.....	16
Invulling	17
5. REALISERING	17
PERSONEEL.....	17
<i>Schrijven</i>	17
Gemiddelde tijd voor één project	18
Projecten vermeld in het werkplan.....	18
Berekening in manjaren	18
<i>Vertalen</i>	18
<i>Publiceren</i>	19
<i>Distributie</i>	19
<i>Promotie</i>	19
6. AFSLUITING	19

1. EVALUATIE EN REFLECTIE

OOGST...?

Op verzoek ¹ van de GGRI (de Gereformeerde Kerken in Indonesië) werd begin jaren negentig aarzelend een begin gemaakt met Litindo. Aarzelend, omdat er veel onduidelijk was. Is het wel verantwoord om terugkerende zendelingen (die ook predikant kunnen worden in Nederland) fulltime aan te stellen voor het schrijven en vertalen van boeken? Wat levert dat eigenlijk op? Is dat eigenlijk wel zendingswerk? Komen boeken door Nederlandse theologen geschreven niet gauw betuttelend over? Kost dat niet te veel geld gezien het 'resultaat'?

We zijn nu vele jaren verder. Litindo groeide van één, naar twee, naar drie schrijvers. Door het aannemen van andere werkzaamheden vervullen deze drie nu samen twee volledige banen. "Werken aan een basisbibliotheek van gereformeerde boeken in Bahasa Indonesia", zo werd kort de doelstelling van Litindo omschreven. Er werd geschreven en vertaald. Boeken werden uitgegeven via erkende uitgevers. De band met deze uitgevers werd gaandeweg sterker. Na aanvankelijke terughoudende reacties vinden we nu bij hen open deuren en een ontvankelijke houding voor nieuwe projecten.

We leerden met elkaar dat schrijven, vertalen en uitgeven van boeken een moeizaam en traag proces is. Ook dat het effect ervan niet altijd gemakkelijk te berekenen is en dat de doorwerking van boeken, eenmaal op de markt, soms zomaar jaren op zich laat wachten. Wanneer we na zo'n 15 jaar de balans opmaken komen we niet aan met een indrukwekkende stapel boeken, die alleen al door de omvang voldoende bewijzen zou dat we 'goed bezig' zijn. Integendeel. Zo op het eerste gezicht valt het aantal boeken tegen. De Redactieraad hield steeds de vinger aan de pols en stimuleerde de schrijvers om vol te houden, ook wanneer het schrijven en corrigeren meer tijd nodig had dan voorzien was. Moeizaam en traag, daar leerden we mee omgaan. Maar niet saai, niet onzinnig, geen tijdsverspilling, geen geldverspilling. Wanneer we de balans opmaken dan hebben we gelukkig veel redenen om verwonderd te zijn en met klem te zeggen: juist nú moeten we door willen pakken: de tijd van het moeizaam bewerken van de grond en van het zaaien is voorbij - het is tijd voor de oogst!

VREUGDE BIJ DE OOGST

Er kwamen wél boeken op de markt! Wat we bij het opstarten van Litindo beleefden als een 'ver-weg-ideaal' werd wél bereikt: boeken uitgeven niet in eigen beheer maar via officiële Indonesische uitgevers. We hebben nu goede contacten met drie van de belangrijkste grote christelijke uitgevers van Indonesië. Door deze samenwerking kun je in de steden van Indonesië in menige boekwinkel boeken van Litindo kopen. Eerste drukken werden uitverkocht, tweede en soms derde drukken aangemaakt. Dat betekent dat vele duizenden mensen boeken kunnen lezen "die zich qua inhoud herkenbaar gereformeerd profileren" en

¹ De teruglopende mogelijkheden om mensen uit te zenden (door het beknottende visumbeleid van de Indonesische regering) riep de vraag op naar goede alternatieven om de jonge kerken verder te helpen. Vertrekkende zendelingen werd gevraagd om actief te blijven door boeken te schrijven over nader genoemde onderwerpen. De GGRI stelden een 'verlanglijst op onderwerp' op. Volgens afspraak wordt die lijst op de vierjaarlijkse GGRI-conferenties bijgewerkt cq. aangevuld. De GGRI-conferenties van Sentani (Papua, 2000) en Kupang (NTT, 2004) hebben de lijst niet gewijzigd. Wel hebben de regionale vergaderingen van de GGRI regelmatig verlangens uitgesproken, met name op het gebied van de Gereformeerde leer en van goede exegetische. Mee aan de hand daarvan bepaalt Litindo haar werkplan en stelt ze prioriteiten vast. Tegenwoordig bereiken ons ook concrete verzoeken via andere kanalen (bijvoorbeeld van Setia of van de uitgevers).

die “qua kwaliteit en vormgeving niet slecht” zijn (citaten uit een beleidsstuk uit 1992). Voornamelijk mensen die een leidende positie hebben in een kerk ergens in Indonesië. Op theologische hogescholen worden de handboeken liturgie, missiologie en catechetiek (nu reeds in tweede druk) gebruikt als verplichte literatuur. De boekjes voor gemeenteopbouw vinden hun weg door heel Indonesië (en over de grenzen heen ook in Maleisië), sommigen daarvan werden vertaald in het Frans, Engels, Portugees en Pidgin - ook dat mag hier vermeld worden als bijkomende zegen op het werk van Litindo. In Indonesië groeit intussen de naamsbekendheid van Litindo als bron van betrouwbare (bijbelse) theologische boeken. Uitgevers en kerken dringen steeds meer aan op méér van deze kwaliteit en identiteit. Het productieproces blijft traag en moeizaam - maar in de praktijk van het kerkelijk opbouwwerk in Indonesië zien we iets heel anders: de resultaten van Litindo krijgen steeds meer aandacht en effect – de boekenmarkt is *booming bisnis*.² Daardoor aangemoedigd moeten we juist nu verder willen gaan, ten bate van de aanvankelijk vastgestelde doelgroepen, te weten:

- onze zusterkerken, de GGRI

Onze eigen zusterkerken ontvangen vanzelfsprekend de boeken van Litindo. Zij zijn de eerste doelgroep van Litindo. Ook al moesten we keer op keer constateren dat het gebruik van Litindo-boeken bij de GGRI achterbleef in vergelijking met andere protestantse kerken, toch zijn het vooral de GGRI die profiteren van het werk van Litindo. Dat komt omdat de schrijvers voortdurende aandacht garandeerden voor elk van deze drie kerkengroepen op NTT, KalBar en Papua, en dat in een tijd waarin de personele missionaire aandacht vanuit Nederland gaandeweg minder aan het worden was. Jaarlijks ontvingen deze kerken de resultaten rechtstreeks van de schrijvers en werden zij betrokken in het schrijfproces. Deze dienstverlening is in de loop van de jaren structureel deel gaan uitmaken van kerkelijke opbouwprogramma's binnen deze kerken.

- alle christelijke kerken in Indonesië

Maar de actieradius van het werk van Litindo beperkt zich bepaald niet tot deze door de GKV geplante kerken. Integendeel. Op aandringen van dr. Th. van den End³ (bij het opstarten van Litindo) publiceert Litindo ook voor de doelgroep “alle protestantse christenen in Indonesië”. Deze tweede doelgroep noodzaakte Litindo tot het schrijven van boeken die geschikt zijn voor

² Toen Litindo werd opgestart werd wel eens sceptisch opgemerkt dat een literatuurproject niet echt effectief kan zijn, aangezien Indonesië geen leescultuur zou kennen. Nu is het inderdaad zo dat Indonesiërs nog niet zo heel lang geleden vooral gericht waren op spreken en luisteren. Een groot deel van de bevolking zit nog in die fase. Lezen heeft voor velen geen prioriteit. Maar de ontwikkeling staat niet stil. De modernisering van Indonesië is in volle gang. Niet alleen Javanen en Bataks, maar ook Dayaks en Papua's willen mee in de vaart der volkeren. Men wil uit onder de dominantie van westerse culturen en streeft er naar op voet van gelijkheid mee te doen. Men wil ook zo behandeld worden. De vraag naar onderwijs wordt groter, in het bijzonder onder christenen. In heel Indonesië zijn maar liefst meer dan 250 theologische opleidingen te vinden. Alleen in Jakarta al meer dan 40. Daardoor is de vraag naar goede boeken (lees- en studiemateriaal) enorm gestegen.

³ Dr. Th. Van den End heeft de ZGK vanaf het begin gestimuleerd om actief te zijn in Indonesisch literatuurwerk. Deze Hervormde predikant werd in 1970 uitgezonden naar de Theologische Hogeschool in Jakarta en heeft sindsdien de kerken in Indonesië niet meer losgelaten. “In het landschap van de beoefening van de Nederlandse kerk- en zendingsgeschiedenis staat Tom van den End op eenzame hoogte, zowel kwalitatief als kwantitatief”, aldus dr. Chr. G.F. de Jong in het “Ten geleide” van een indrukwekkend *Liber Amicorum* (ter gelegenheid van Van den End's emeritering) geschreven onder de titel “Een vakkraft in het Koninkrijk”. Dit boek weerspiegelt de ‘interessante en productieve loopbaan’ van Tom van den End. Vele Indonesische boeken zijn dankzij hem gepubliceerd. Als vriend en broeder werkt hij (naast zijn vele andere werkzaamheden) samen met Litindo, bijvoorbeeld in het uitgeven van de commentaren van Van Bruggen. Als Litindoschrijvers kunnen wij niet tippen aan zijn werkkraft en productiviteit, maar we willen ons zeker door hem laten inspireren om óók vakkraften te zijn in het Koninkrijk van God.

héél Indonesië. Daarom werden de schrijvers verplicht om in samenwerking met de uitgevers algemeen geaccepteerde taal te gebruiken. De stelling dat een boek veel meer mensen bereiken kan dan een uitgezondene, deze stelling bewijst zich nadrukkelijk in de praktijk van Litindo. Door de boeken van Litindo is een relatie ontstaan met verschillende andere kerken en met theologische hogescholen in Indonesië, speciaal met Setia. Via deze school komen duizenden leerlingen in aanraking met de boeken van Litindo, een invloed die vervolgens zijn weg vindt naar menige plaatselijke kerk en kansel. Natuurlijk kan een cynicus zich afvragen wat daar van terecht komt, wat daar in de praktijk van terug te vinden is. Dat is inderdaad het mysterie van het werk van Litindo. De resultaten zijn moeilijk meetbaar. Geen aantallen dopelingen of geplante kerken kunnen worden gemeld. Daardoor onderscheidt dit project zich van andere zendingsprojecten die op evangelieverkondiging en kerkplanting gericht zijn. Wat dit betreft moeten we vertrouwen op het werk van de Heilige Geest. Deze boeken leveren hun bijdrage op een ander niveau, namelijk dat van *doorgaande reformatie*. Ons gebed is dat de Geest dat bewerken wil, óók door de middelen die Litindo ter beschikking stelt aan het kerkelijk leven in Indonesië. Boeken horen daarbij.

VRIJMOEDIG VERDER!

De in Indonesië werkende GKV hebben het aangedurfd om Litindo op te zetten en te bemannen. Dat kostte en kost nog steeds veel geld. Maar boeken van Litindo vinden hun weg, meer en meer, naar de kerken op Nias, Sumatra, Atjeh, Kalimantan, Ambon, Papua, Sumba, Bali, Java, Sulawesi en naar de andere eilanden van Indonesië. Ze vinden hun weg en worden voor menig voorganger en ouderling “kameraden die niet meer weggaan”. Volgens Tom van den End moeten zendende instanties in Nederland zich meer bewust worden dat ze juist op het gebied van literatuurvoorziening méér zouden moeten doen: “Op een gegeven moment zijn boeken belangrijker dan een mannetje dat na een x aantal jaren toch weer verdwijnt en dan nauwelijks iets blijvend achter laat!” Evaluerend terugziend bewijzen deze woorden zich óók in het werk van Litindo. Ook nemen we waar dat juist in deze tijd en in deze ontwikkelingsfase en onder deze sociaal-politieke omstandigheden in Indonesië dát moment gekomen is. Dat maakt het ons gemakkelijk om een visie en missie voor een vrijmoedig vervolg te formuleren.

2. VISIE EN MISSIE

VISIE

Op grond van bovenstaande evaluerende waarnemingen met betrekking tot het werk van Litindo tot nu toe, formuleren wij de volgende *visie* om daarmee de voortgaande *missie* van het werk van Litindo vaart en élan te geven. We doen dat hieronder door vanuit het brede bijbelse denken via de lijnen van de geschiedenis (hieronder punt 1-3) in te zoomen op de positie en missie van Litindo:

1. Bijbelse opdracht

- a. God is op weg naar de vergadering van het nieuwe Israël op de nieuwe aarde - daar zullen uit alle volken en talen zijn uitverkorenen vergaderd worden in heerlijkheid en volmaaktheid.
- b. Om dit doel te bereiken vergadert Christus zich van het begin van de wereld tot aan het einde een gemeente die Hij ook beschermt en onderhoudt. Dit doet Hij door zijn Geest en Woord in eenheid van het ware geloof.

- c. In deze wereldwijde en alle eeuwen omspannende beweging naar het einde en naar het nieuwe begin toe, maakt de Geest gebruik van scheppingsmiddelen en gaven. Hij geeft opdrachten en verantwoordelijkheden aan de door het Woord geïnspireerde kerk.
- d. Deze opdrachten en verantwoordelijkheden zijn zowel missionair (“Ga heen, verkondig, leert hen onderhouden...”) als oecumenisch (“Opdat zij allen één zijn...”, “Opdat die weinig verzameld hadden niet te kort hebben”) te duiden.
- e. Gezamenlijke gehoorzaamheid, gedeelde verantwoordelijkheid, trouw aan de waarheid en onderlinge liefde zijn daarbij centrale motieven waarmee de Geest ons wil aanzetten tot gerichte actie om onze taak op ons te nemen en onze gaven en talenten te gebruiken ten bate van het hele lichaam.

2. Historisch-ecclesiologisch kader

- a. Als Nederlandse kerken hebben wij historisch gezien een logische relatie en affiniteit met Indonesië, een relatie die om trouw vraagt.
- b. Als Gereformeerd-Vrijgemaakte kerken hebben wij in drie verschillende regio's (Sumba-NTT, KalBar en Papua) in het tijdsbestek van een halve eeuw aan aantal kerken mogen planten.
- c. Deze kerken zijn inmiddels kerk-juridisch zelfstandig geworden. Daarmee werd de weg gebaad voor oecumenische samenwerking. Vanwege door deze jonge kerken aangegeven tekorten zijn wij geroepen tot oecumenische hulpverlening op verschillende niveau's.
- d. Tegelijkertijd krijgen wij meer oog voor andere kerken in Indonesië met historisch gezien dezelfde verworteling in de Reformatie van de 17^e eeuw. De GGRI werden regionaal steeds meer geconfronteerd met andere kerken. Daardoor groeide niet alleen de behoefte om eigen identiteit nadrukkelijk te profileren, maar ook om pro-actief aan het werk te zijn met de gereformeerde leer ten bate van andere christenen.
- e. In de loop van de jaren kreeg men meer oog voor andere kerken; daardoor ontstond respect en liefde voor de ander, maar tegelijkertijd zorg wegens allerlei ‘wind van leer’ zoals liberale en moderne theologie, en tegenwoordig de sterke opkomst van de charismatische beweging.

3. Missionair-oecumenische opdracht

- a. Ten aanzien van de GGRI staan de GKV als partner gereed om missionair-oecumenische hulp te bieden met inachtneming van de criteria die we wat betreft dergelijke hulp hebben ontwikkeld, op de volgende punten:
 - i. Verdere kerkelijke opbouw;
 - ii. Verdere evangelieverkondiging;
 - iii. Verder groeien in zelfstandigheid;
 - iv. Verder groeien in identiteit;
 - v. Theologische opleiding en versterking;
 - vi. Kerk-economische hulp;
 - vii. Sociaal-economische hulp.
- b. Ten aanzien van andere protestantse kerken komt meer en meer de roeping op ons af om kerken die aangeven zich in gereformeerde theologie te willen verdiepen ter zijde te staan met
 - i. Training kerkelijk kader;

- ii. Assistentie theologisch onderwijs;
- iii. Theologische literatuur;
- iv. Broederlijke adviezen.

DE MISSIE VAN LITINDO

Hierboven ontwikkelden wij onze visie op grond van bijbelse, historisch-ecclesiologische en missionair oecumenische inzichten. Dat mondde al uit in een concretisering van mogelijke opdrachten en roepingen met het oog op de inzet van de GKV in Indonesië. Deze visie vormt de inbedding van het totaal aan activiteiten van de GKV in Indonesië. Het werk van Litindo wordt in dat geheel (en in relatie daarmee) gepositioneerd, gemotiveerd en verantwoord. Als volgt:

Het schrijven, vertalen, publiceren en distribueren van goede gereformeerde boeken heeft zich opnieuw bewezen ⁴ in de korte geschiedenis van Litindo als een bijzonder en effectief instrument om relevante bijdragen te leveren op vrijwel alle onder 3 a en b genoemde gebieden (behalve a.vi/vii). Daardoor aangemoedigd en aangescherpt willen wij de missie van Litindo met kracht voortzetten.

Deze missie (die programmatisch wordt uitgewerkt in het vervolg van dit werkplan) verwoorden wij nu als volgt:

1. Litindo gaat door met het schrijven, vertalen, publiceren en distribueren van boeken om te zorgen voor een verantwoorde basisbibliotheek gereformeerde theologie in de Indonesische taal;
2. Litindo blijft projecten ontwikkelen op grond van aangegeven behoeften (door vooral de GGRI) en ook breder op grond van signalen uit de breed-kerkelijke samenleving in Indonesië;
3. Litindo blijft alert op de effectiviteit en relevantie van ieder project afzonderlijk;
4. Litindo blijft zich in het kader van fieldtesting speciaal inzetten voor de GGRI door middel van regelmatige intensieve dienstverlening ter plaatse, met het oog op de verdere opbouw van deze kerken;
5. Litindo stelt zich meer ⁵ actief-positief (maar niet ten koste van de kerntaken) op in het door de boeken van Litindo steeds maar groeiende netwerk van geïnteresseerde kerken en theologische scholen;

⁴ Het hoeft geen betoog dat boeken in de loop van de kerkgeschiedenis voortdurend een cruciale rol hebben gespeeld. Dat geldt ook voor de veel kortere geschiedenis van de kerken in Indonesië. Vlak na de 2e wereldoorlog bleken de kerken in Indonesië verrassend te hebben standgehouden en grote zelfstandigheid te hebben ontwikkeld. J. Verkuyl stimuleerde in deze veranderde omstandigheid sterk het belang van het schrijven en publiceren van literatuur (ook van andere media trouwens). Hij was één van de medeoprichters van BPK *Gunung Mulia* (de grootste Protestantse uitgever in Indonesië) en heeft in die tijd in allerlei publicaties (onder meer in *‘Daar en Nu’* en *‘Onze blijvende opdracht’*) gewezen op het grote belang van literatuur-ontwikkeling. Toen hij nog leefde heeft hij Litindo in een persoonlijke ontmoeting in bijzijn van Oppusunggu aangemoedigd om in dit werk voortvarend te zijn. Ook de Wereldraad van Kerken zag literatuurwerk als speerpunt van ontwikkelingsbeleid. Met het oog daarop richtte de WvK in 1969 het *Christian Literature Fund* (CLF) op (later *Agency for Christian Literature Development*). Ook Tom van den End (zie de vorige noot) blijft het niet te onderschatten belang van literatuurwerk beklemtonen en middels zijn boeken bewijzen.

⁵ ‘Meer’ – Litindo heeft altijd open gestaan voor nieuwe relaties die via het boekenwerk ontstonden. De laatste tijd is er veel aanleiding voor om op zorgvuldig gedoseerde wijze hiermee actief verder te gaan. Vooral met het oogmerk om de receptie van de boeken bij andere kerken te stimuleren en te begeleiden, bijvoorbeeld op Nias waar al wel veel boeken van Litindo terecht zijn gekomen.

6. Litindo zet zich meer ⁶ dan voorheen in voor promotie en het goede gebruik van haar boeken, onder meer door de begeleiding en activering van de aangestelde Litindo-agenten.

3. WERKPLAN

In dit deel werken we de missie van Litindo, zoals die in het voorgaande is geformuleerd, verder uit. Daarbij wordt aan de hand van een ‘maquette’ eerst het doel van een gereformeerde basis-bibliotheek scherper in beeld gebracht. Vervolgens bespreken we de criteria waaraan uitgaven van Litindo moeten voldoen. Tenslotte wordt aangegeven wat dit betekent voor de invulling van de maquette.

MAQUETTE

Zoals in het voorgaande is verwoord⁷, wil LITINDO werken aan een verantwoorde basis-bibliotheek van gereformeerde boeken in de Indonesische taal. Daarbij gaat het over boeken over de hele breedte van het theologisch spectrum. Hiervoor is in het verleden een ‘maquette’ opgesteld, die we hier nu nader uitwerken.

	Basisbibliotheek - principe		
	Theologen en predikanten	Ouderlingen en gemeente	Jongeren en kinderen
Exegese	De (grond-)talen van de bijbel De wereld van de bijbel Inhoud van de bijbel Uitleg van de bijbel		
Kerk	Algemene kerkgeschiedenis Eigen kerkgeschiedenis De orde in de kerk		
Leer/Leven	De belijdenisgeschriften De leer van de kerk Over het leven als christen		
Gemeente	Over de preek Over de catechese Over de eredienst Over het pastoraat Over de diakonia Over de zendingstaak		

⁶ Alweer ‘meer’, omdat Litindo zich altijd wat passief is blijven opstellen wat betreft promotie en distributie. Juist in deze fase kunnen we er niet omheen dat we ook wat dat betreft actief moeten zijn, bijvoorbeeld met het oog op de vele christenen in Sumatra. Ook wat betreft het gebruik van de boeken in onze eigen zusterkerken zijn we de laatste tijd actiever geworden door de instelling en begeleiding van Litindo-agenten. We kunnen wat dit betreft leren van het project CeriA, waarin Henk Oostra de formule ontwikkelde om de verspreiding van een uitgegeven boek (de Kijkbijbel) intensief te begeleiden met cursussen over het goede gebruik ervan, niet alleen bij onze zusterkerken maar breed kerkelijk in samenwerking met het Indonesische Bijbelgenootschap (LAI).

⁷ Zie onder 1. Evaluatie en reflectie: Oogst, en onder 2. Visie en missie: De missie van Litindo.

De volgende kanttekeningen moeten daarbij worden geplaatst:

- a. Niet alle vakken zijn even identiteitsgevoelig. Bij boeken over dogmatische en exegetische onderwerpen spelen de gereformeerde uitgangspunten een grotere rol dan bij publicaties over de grondtalen van de Bijbel, de wereld van de bijbel, of over algemene kerkgeschiedenis. Niet elk onderdeel krijgt dan ook dezelfde aandacht binnen het programma van Litindo.
- b. Niet elk kerklid is op dezelfde wijze met de theologische vakken bezig. Litindo wil dienstbaar zijn voor de volle breedte van het kerkvolk. Dat betekent dat er naast de theologische indeling ook een specificatie naar doelgroep wordt gemaakt: theologen en predikanten, ouderlingen en gemeente, jongeren en kinderen.
- c. Litindo heeft ervoor gekozen om in te zetten bij theologische publicaties, omdat die kader-vormend zijn. Zoals uit de volgende invulling zal blijken, is de categorie boeken voor de doelgroep 'Jongeren en kinderen' tot nu toe onderbelicht gebleven. Uiteraard heeft dat daarnaast ook te maken met het feit dat er (overigens mee hierom!) tot nu toe slechts theologen werkzaam zijn geweest binnen Litindo.

CRITERIA VOOR UITGAVEN

Voor publicaties van Litindo gelden de volgende criteria:

- 1 passend binnen de strategie van de 'maquette';
- 2 gereformeerd van signatuur
- 3 breed inzetbaar in Indonesië, dus:
 - 3.1 van boven-regionaal belang
 - 3.2 inhoudelijk niveau acceptabel voor heel Indonesië
 - 3.3 taalniveau acceptabel voor heel Indonesië

Ad 1: maquette

Uitgaven van Litindo moeten een noodzakelijk geachte aanvulling vormen op wat reeds aan gereformeerde Theologische Literatuur in het Indonesisch voorhanden is, passend in het streven naar een gereformeerde basisbibliotheek die het hele theologisch spectrum omvat. Bij de honorering, prioritering en invulling van de hulpverzoeken heeft Litindo een grote vrijheid, en een eigen verantwoordelijkheid. Litindo begint alleen een eigen project, als er nog niets geschikts is in het Indonesisch voor de betreffende doelgroep.⁸

Ad 2: gereformeerd

Het zal moeten gaan om *Gereformeerde Theologische Literatuur*. Dat wil zeggen: theologische boeken, die uitgaan van de betrouwbaarheid van de Schrift als Gods Woord, zoals we dat belijden in onze gereformeerde belijdenisgeschriften.

Ad 3: heel Indonesië

Om in principe alle ca. 20 miljoen christenen in Indonesië te kunnen bereiken, en niet alleen maar de naar schatting 11.000 leden van de GGRI,⁹ zullen uitgaven van Litindo aan een aantal criteria moeten voldoen om die brede inzetbaarheid te waarborgen.

⁸ Literatuuronderzoek in Indonesië is dan ook een noodzakelijke vóórfase voor ieder project. Ook uitgaven van buiten de eigen kring kunnen immers een invulling van onze maquette vormen. Te denken valt bv aan het commentaar op Romeinen van dr. Th. van den End, of aan zijn kerkgeschiedenisboeken.

⁹ Litindo heeft immers de hele Indonesische christenheid op het oog! Zie onder 1. Evaluatie en reflectie: Oogst, en: Vreugde bij de oogst (alle christelijke kerken in Indonesië). In aanvulling op wat daar geschreven is,

ad 3.1: boven-regionaal

Het onderwerp van een publicatie moet in principe van belang zijn voor heel Indonesië. Litindo realiseert zich dat er regionaal soms publicaties nodig zijn voor de eigen kerken, waar in andere regio's niet veel mee gedaan kan worden (bv wegens aanpassing aan plaatselijk taal- of begripsniveau, of gerichtheid op een specifieke plaatselijke probleemstelling). Litindo is echter van mening dat de regionale (zendings-)werkers de eerst-aangewezen personen zijn om dergelijke publicaties te behartigen (zoals de zendingen in de verschillende regio's van de GGRI altijd hebben gedaan).

ad 3.2: niveau

Litindo wil zich maximaal inspannen om in het geheel van de theologische inspanningen in Indonesië een positieve gereformeerde bijdrage te leveren. Dat betekent dat de publicaties van Litindo qua niveau acceptabel moeten zijn voor de doorsnee kerken en theologische instellingen in Indonesië. Daarmee wil Litindo structurele bijdragen leveren voor de theologische ontwikkeling op de langere termijn. Litindo wil geen 'noodhulp' geven door het niveau aan te passen aan een ontstane locale inzinking. *Wie schrijft, blijft* geldt alleen voor boeken die een bepaald niveau hebben. Maar die *blijven* dan ook tientallen jaren, zoals ook in Indonesië met talloze voorbeelden valt te illustreren!¹⁰

ad 3.3: taal

Publicaties die bestemd zijn voor heel Indonesië zullen zich moeten aanpassen aan de officieel voor het Indonesisch geldende maatstaven.

dient bedacht te worden dat veel kerken in Indonesië wortels hebben in de gereformeerde zending van vóór de 2^e wereldoorlog.

¹⁰ Met name publicaties die bedoeld zijn voor theologische opleidingen en predikanten zullen dan ook momenteel voor slechts een klein deel van de GGRI bruikbaar zijn, gezien het niveau van ontwikkeling in deze kerken. Dat betekent evenwel niet dat deze boeken dus voor de opbouw van de GGRI weinig of geen nut hebben. Docenten die binnen de GGRI werken aan opleiding van (theologisch) kader kunnen er immers wel degelijk hun winst mee doen. Daardoor trekken deze kerken ook nu al profijt van deze boeken. Verder is te verwachten dat op termijn het aantal mensen binnen de GGRI dat deze boeken kan gebruiken, alleen maar zal toenemen.

Ook zal een grotere bekendheid van de Gereformeerde theologie in Indonesië op den duur vruchten afwerpen voor de GGRI. De identiteit van de gereformeerde kerken in Indonesië wordt daardoor positief geprofileerd en versterkt.

CONCRETISERING

A.

De publicaties die in de circa 15 jaar dat Litindo bezig is zijn verschenen kunnen als volgt in de maquette worden ingevuld (<< : zie titel in voorgaande kolom: publicatie van belang voor beide categorieën):

Basisbibliotheek - verschenen			
	Theologen en predikanten	Ouderlingen en gemeente	Jongeren en kinderen
Exegese	- De Bijbel geen puzzelboek - Christus op aarde - Wie maakte de Bijbel - Ik kom spoedig (Opb)	- Zo rijk als Job	- Kijkbijbel
Kerk		- Kerkelijke administratie	
Leer	- 16 doc. Calvinisme ¹¹	- << - De kinderdoop - De charism. beweging	
Gemeente	- Handboek liturgiek - Handboek missiologie - Handboek catechetiek	- De levende gemeente - Het huisbezoek - De ouderling - De diaconale gemeente	- Zondagschoolboek

B.

Momenteel wordt door de schrijvers gewerkt aan de volgende publicaties:

Basisbibliotheek - in proces			
	Theologen en predikanten	Ouderlingen en gemeente	Jongeren en kinderen
Exegese	- Markus - Elisa - Het lezen vd Bijbel - Lezen/verklaren H.Schrift - Thessalonicenzen - Proces om de volken	- << - <<	
Kerk		- geschiedenis GGRI	
Leer	- Handboek Belijden - Handboek Dogmatiek		
Gemeente	- Handboek Liturgiek II - Handboek Missiologie II - Nieuw leven: kerk & cultuur	- <<	

¹¹ Publicatie onder redactie van dr. Th. van den End, waar Litindo aan mee heeft gewerkt.

C.

Mevr. Amsi vertaalt sneller dan wij kunnen bij-benen. Toch laten we haar (gezien haar hoge leeftijd) in haar eigen tempo doorgaan, om haar de tijd die ze nog krijgt zo productief mogelijk te laten zijn. Daardoor is er in de loop der jaren een stuwmeer van vertalingen ontstaan, die stuk voor stuk wachten op verdere bewerking door één van de schrijvers:

Basisbibliotheek - 'stuwmeer'			
	Theologen en predikanten	Ouderlingen en gemeente	Jongeren en kinderen
Exegese	- 1 Petrus - 2 Petrus/Judas - Paulus - Evangelie van Gods Zoon - Leviticus	- De Bijbel een open boek	
Kerk			
Leer		- een teken van trouw - over belijdenissen - Uitverkiezing	
Gemeente		- Roep Mij aan	

D.

Op de langere termijn staat nog de volgende verdere invulling van de maquette op het programma. Daarbij moet bedacht worden dat de basis voor deze invulling nog steeds gevormd wordt door de wensen die vanuit de GGRI indertijd aan Litindo zijn kenbaar gemaakt:

Basisbibliotheek – wensen van zusterkerken			
	Theologen en predikanten	Ouderlingen en gemeente	Jongeren en kinderen
Exegese	- Exegetische werken	- eenvoudige exegetica	
Kerk		- over oecumene	
Leer		- over de Drieëenheid - evolutie-theorie - chiliasme - bewerking adat-materiaal	
Gemeente	- Preekmethode	- De belijdende gemeente - De missionaire gemeente - De vierende gemeente - Alcoholgebruik - gezinsvorming - opvoeding	

4. STRATEGIE

In dit hoofdstuk worden de factoren beschreven die nodig zijn voor de realisering. We hebben het achtereenvolgens over het personeelsprofiel, het tijdpad en de werkreizen.

PERSONEELS-PROFIEL

Voor de uitvoering van het project is vakbekwaam personeel nodig:

- Vertaalkrachten. Vereist: goede kennis van Nederlandse en/of Engelse en Indonesische taal; inzicht in vertaaltechniek; beheersing van de materie;
- Schrijvers. Vereist: goede kennis van het Indonesisch; beheersing van de betreffende materie op vereiste theologische niveau
- Editors. Vereist: goede kennis van Indonesische taal;
- Uitgevers. Vereist: vaktechnische kennis, distributie-netwerk.

Ideaal is om alles door Indonesiërs te laten doen. Om diverse redenen is dit op korte termijn nog niet haalbaar:

- Tekort aan Indonesische vertaalkrachten die voldoende Nederlands beheersen en bovendien theologisch zijn gevormd;
- Praktisch nog geen theologen die zelfstandig aan het schrijven kunnen / willen gaan en die de geplande publicaties zouden kunnen verzorgen.¹²

Om die reden zijn er voorlopig nog Nederlandse theologen met voldoende kennis van het Indonesisch nodig om het werkplan te kunnen realiseren. Om hun werk te kunnen doen zullen zij voortdurend voeling moeten kunnen houden met (de kerken in) Indonesië. Hun functie is vertalen - schrijven - (inhoudelijk) corrigeren; in dit project worden zij schrijver genoemd.

Er is nog nauwelijks zicht op verbetering in deze situatie:

- Indonesiërs die het Nederlands beheersen worden steeds zeldzamer;
- Indonesische theologen met de nodige capaciteiten zijn zeldzaam, en hard nodig voor andere functies in hun eigen kerken (dit geldt ook voor theologen buiten de GGRI);
- Vaak ontbreken ook de nodige faciliteiten (tekstverwerker);
- capabele editors zijn zeldzaam, en hebben vaak de neiging om te letterlijk te vertalen; opleiding van editors in Indonesië is voor ons niet te realiseren.¹³

Mogelijk dat training van (echtgenotes van) SETIA-studenten in Nederland op termijn perspectief kan bieden. Ook voor hen geldt echter dat er bij terugkeer in Indonesië door hun eigen kerken een beroep op hen gedaan zal worden.

TIJDPAD

De projecten van Litindo laten zich indelen als vertaal-projecten en schrijf-projecten.

Als besloten is tot een bepaald project, wordt eerst onderzocht of er een Nederlandse of Engelse publicatie is die zich leent om te laten vertalen. Dat heeft altijd de voorkeur. Pas als die mogelijkheid er niet is, gaat één van de schrijvers het gewenste boek zelf schrijven.

¹² Op hun werkreizen proberen de schrijvers gereformeerde theologen aan te sporen te gaan schrijven; tot dusver echter met zeer weinig succes. Ds. Mada Biha heeft voor de GGRI-NTT recent een paar preekbundels uitgegeven. Wel worden er in verschillende kerkelijke bulletins artikelen gepubliceerd. Litindo probeert nu afgestudeerde studenten tot schrijven te stimuleren door de publicatie van gekwalificeerde scripties.

¹³ Oikonomos – één van de in Olindo (zie Bijlage: organisatie) samenwerkende instanties – wil zich wel inzetten voor de opleiding van kandidaat-vertalers en editors.

Een project doorloopt een aantal **stadia**.

Bij een *vertaal*-project horen specifiek de volgende fasen:

- maken van een werkvertaling door een Indonesiër
- correctie / bewerking van de werkvertaling door één van de schrijvers.

Bij een *schrijf*-project kunnen de volgende fasen worden onderscheiden:

- voorbereidende studie: inwerken in de materie, oriënteren op Indonesische literatuur
- maken van een opzet / schema: indeling, niveau, omvang (in relatie tot de doelgroep)
- bespreking en vaststelling voorgestelde opzet door Redactieraad
- schrijven

Daarna loopt het proces van vertaal- en schrijf-projecten parallel:

- taalkundige correctie door een Indonesiër
- controle van eventuele wijzigingsvoorstellen door de schrijver
- beoordeling van het manuscript door de uitgever
- wijzigingsvoorstellen van de uitgever
- controle van de drukproef door de schrijver
- controle van eventueel daaruit voortvloeiende wijzigingen in de drukproef

Verschillen in **tijdsduur** treden op door een aantal factoren.

Bij een vertaal-project zijn de volgende te noemen:

- de moeilijkheidsgraad van het origineel (inhoudelijk en taalkundig)
- de kwaliteit van de gemaakte werkvertaling
- de kwaliteit waaraan een gemaakte vertaling moet voldoen
- de omvang van het origineel

Bij een schrijf-project zijn andere omstandigheden van invloed:

- de mate waarin de betreffende materie de schrijver al of niet bekend is
- het al of niet beschikbaar zijn van materiaal waar gebruik van kan worden gemaakt
- of er al of niet materiaal moet worden verzameld in Indonesië
- het verlangde niveau
- de geplande omvang

Daarnaast zijn er nog de volgende factoren:

- de mate waarin de editor de tekst gaat herschrijven (wat de schrijver moet controleren)
- idem t.a.v. de uitgever
- onderbrekingen door andere (Litindo-)taken

Overigens zijn er ook projecten, waarin een origineel niet vertaald maar voor Indonesië bewerkt wordt, en dus ook bepaalde schrijfproject-factoren een rol gaan spelen.

De **praktijk** wijst uit dat een traject 3-5 jaar kan duren, met dien verstande dat de schrijver niet al die tijd onafgebroken aan één project zit te werken, maar wel telkens opnieuw meer of minder intensief (dat hangt met name van de uitgever af) met het project aan de gang moet. Het is duidelijk dat een deeltje in de serie gemeenteopbouw sneller is geschreven dan een specialistisch handboek voor theologen. En een commentaar van prof. Dr. J. van Bruggen is

lastiger te vertalen dan een populaire bijbelverklaring.¹⁴ Maar het maken van een aanpassing richting Indonesië vergt weer méér tijd dan een letterlijke vertaling.

In het verleden is getracht een tijdpad op te stellen bij het werkplan. Omdat de tijdsduur voor de verschillende projecten echter zo moeilijk valt te plannen, is daar op een gegeven moment van af gestapt. Nu wordt getracht door periodieke evaluatie per project toch voldoende druk op het voortgangsproces te houden.

Ook is afgestapt van de oorspronkelijke verdeling van de geplande projecten over de drie schrijvers, om meer recht te kunnen doen aan wat op een gegeven moment prioriteit moet krijgen. Als een project afgerond is, wordt op dat moment bekeken welk project de hoogste urgentie heeft; in principe gaat de schrijver die op dat moment de handen vrij heeft met dat project aan de slag.

WERKREIZEN

Doelstellingen

Zowel voor het project zelf als voor de schrijver zijn periodieke werkreizen naar Indonesië van essentieel belang.

Voor het project:

- **field-testing:** gedurende een aantal weken geeft de schrijver les aan een theologische opleiding, waarbij hij het boek of het onderwerp waar hij mee bezig is behandelt met de doelgroep; het doel hiervan is een zo goed mogelijk product te waarborgen. Mogelijke misverstanden worden zo op tijd onderkend, allerlei input van de kant van de doelgroep kan worden verwerkt, lesmateriaal kan in de praktijk worden uitgetest. Voor hetzelfde doel zijn ook seminars en cursussen voor predikanten, kerkelijk kader en belangstellende gemeenteleden / evangelisten, en cursussen voor gemeenteleden waardevol.
- **overleg:** met uitgevers en vertalers: persoonlijk contact blijkt telkens weer onmisbaar bij het realiseren van uitgaven; via telefoon en internet valt er veel te doen, maar alles staat en valt met het onderhouden van de relaties.
- **presentatie** en promotie van het werk van Litindo: met name aan de GGRI, maar ook aan de andere instanties die zich nauw bij dit werk betrokken weten. Nu we zo langzamerhand een redelijk aantal uitgaven kunnen uitstellen, krijgt ook presentatie van ons werk in tot nu toe niet bezochte regio's grotere urgentie. Het is net als bij de zendingsavonden hier in Nederland: de persoonlijke introductie door één van de schrijvers heeft grotere impact dan een briefje met een boekje van de uitgever. Het sinds kort opgezette netwerk van Litindo-agenten vraagt ook om periodieke begeleiding ter plaatse.

¹⁴ Corrigeren van een werkvertaling van een boek van prof. Dr. J. van Bruggen gaat met een 'snelheid' van ca. 2-3 pagina's per dag.

Voor de schrijver:

- **field-tasting:** het op de hoogte blijven van de ontwikkelingen in Indonesië, met name in de kerken waar we voor schrijven, zodat de schrijvers zo goed mogelijk op de hoogte blijven van de actuele situatie en leefwereld van de Indonesische christenen en van de behoeften op literatuur-gebied. Hiervoor zijn naast het contact op het niveau van theologische opleidingen, contacten met het kerkelijk leven op gemeenteniveau essentieel.
- **taalbeheersing:** om de beheersing van de Indonesische taal goed op peil te houden, is een periodieke onderdompeling in de Indonesische maatschappij onontbeerlijk.
- **opladen** van de accu's: mentaal is de ervaring dat door deze reizen de accu van de schrijvers weer opgeladen wordt: thuis kunnen ze met hernieuwde energie en versterkte motivatie verder werken aan hun projecten.

Voor de zusterkerken:

- **communicatie:** Litindo is ontstaan op verzoek van de GGRI, en dit vormt nog steeds de eerste doelgroep.¹⁵ Daarbij doet Litindo haar werk te midden van andere GKV-projecten in Indonesië.
- **kerkophbouw:** de jaarlijkse dienstverlening van Litindo aan de GGRI is een structureel deel gaan uitmaken van kerkelijke opbouwprogramma's binnen deze kerken.¹⁶

De schrijver gaat op reis met een specifieke doelstelling, die zoveel mogelijk wordt afgestemd op het project waar hij op dat moment mee bezig is. Hij komt dus in principe met zijn eigen programma, en op zijn reis zal daar het accent op moeten vallen.

Doelgroepen

Aanvankelijk bezochten de schrijvers op hun reizen vrijwel uitsluitend de drie regio's van de GGRI. Daar is in de loop der jaren verandering in gekomen, deels doordat verschillende regionale opleidingen van de GGRI stagneerden, deels doordat de publicatie van boeken nieuwe contacten opleverde. Zo komt het dat ook theologische opleidingen elders (SETIA in Jakarta, STT Johannes Calvin op Bali, STT-Rantepao op Sulawesi) tegenwoordig uitstekende kaders vormen voor zowel *field-testing* als *fieldtasting*. Ook voor presentatie, promotie en distributie bieden genoemde opleidingen goede mogelijkheden. De aard en het niveau van een project bepaalt van welke mogelijkheden tot uittesten gebruik wordt gemaakt. De schrijver doet daarvoor een voorstel aan de redactieraad en zoekt vervolgens hierover contact met de gekozen instelling.

Op elke werkreis wordt ook een regio van de GGRI bezocht. Deze kerken hebben expliciet aangegeven prijs te stellen op deze regelmaat en rekenen er min of meer op in hun programmavorming voor kerkophbouw.

Planning

De schrijvers maken als regel elk jaar een werkreis. Dit is echter geen vanzelfsprekendheid - er moet ook werkelijk iets te testen zijn. Hierbij werd in de beginjaren van Litindo een roulatiesysteem gehanteerd: elk jaar bezocht iedere schrijver één van de 3 regio's van de

¹⁵ Zie bij 1. Evaluatie en reflectie: oogst.

¹⁶ Zie bij 1. Evaluatie en reflectie: vreugde bij de oogst (onze zusterkerken, de GGRI).

GGRI. Toen Riemer voor 50% voor IRTT ging werken en vervolgens Venema voor een aantal jaren werd uitgeleend aan SETIA, bleek dit systeem niet langer vol te houden. In 2003 is Litindo dan ook formeel van dit systeem afgestapt. Nadat Venema voor 50% voor Onnen ging werken, kwam goede regelmaat wel erg in het gedrang. In overleg met Onnen kon gelukkig besloten worden dat ook Venema eens per jaar een werkreis zou ondernemen. Een meerjarenplanning zoals in het begin gebruikelijk was valt nu evenwel niet meer te maken.

Invulling

Een werkreis duurt maximaal 45 dagen (exclusief voor- en nawerk). Deze tijd wordt globaal als volgt verdeeld.

De activiteiten op een reis zijn als volgt in te delen:

Algemeen	contacten uitgevers, vertalers; oriëntatie ontwikkeling theol. Literatuur	1 week
Fieldtesting	uittesten materiaal aan een Theologische Opleiding en op conferentie(s) en seminar(s)	4 weken
Relaties	Bezoek aan de GGRI, contact met gemeenten, pr, nieuwe contacten (personen / kerken / instanties)	1 week

De tijdsaanduiding is globaal, en mede afhankelijk van concrete doelstellingen en reisdoelen. Een reis waar alle onderdelen op één locatie plaatsvinden (bv in Jakarta) kan uiteraard korter duren dan een reis waarbij meerdere regio's bezocht worden.

5. REALISERING

In dit onderdeel presenteren we de personele invulling van het programma (schrijven, vertalen, publicatie, distributie en promotie) en het financiële plaatje daarbij.

PERSONEEL

We volgen hierbij de indeling volgens de beschreven taken: schrijven, vertalen, publiceren en distribueren.

Schrijven

Litindo had al snel 2 fulltime krachten. De 3^e formatieplaats is in 1995 gecreëerd vanuit de geconstateerde behoefte. Overigens heeft Litindo slechts een klein aantal jaren daadwerkelijk

met 3 full-time krachten gewerkt.¹⁷ Daardoor is de realisering van het werkplan langzamer verlopen dan oorspronkelijk werd gepland. Inmiddels zijn er ca. 20 projecten (bijna) verwezenlijkt.

Met de inzichten die wij vandaag hebben, kan op grond van de in dit werkplan vermelde gegevens de volgende berekening worden gemaakt wat betreft manjaren.

Gemiddelde tijd voor één project

De tijd die gemiddeld per project besteed wordt is naar schatting 1,5-2 jaar. Deze schatting is gebaseerd op de gemiddelde tijdsduur per project-traject van 3-5 jaar, waarbij projecten elkaar overlappen.¹⁸

Projecten vermeld in het werkplan

De volgende projecten staan op het programma:¹⁹

A	In proces:	5 titels ²⁰
B	In 'stuwmeer':	10 titels
C	Wensen zusterkerken:	14 titels
	Totaal:	29 titels

Hierbij is geen rekening gehouden met de publicatie van *meerdere* exegetica. Evenmin is hierbij een invulling gegeven van publicaties voor de doelgroep *Jongeren en kinderen*. Tot nu toe is Litindo daar niet aan toegekomen²¹ maar het is altijd gehandhaafd als een bij het Litindo-project behorend aandachtsveld, waar we helaas momenteel nog niet aan toe komen, maar waar we wel een taak zien. Het aantal van 29 titels is dus een *minimum* invulling van het programma.

Berekening in manjaren

A	In proces:	$5 \times 1,5$ tot $5 \times 2 = 7,5$ tot 10 manjaren
B	Stuwmeer:	$10 \times 1,5$ tot $10 \times 2 = 15$ tot 20 manjaren
C	Wensen	$14 \times 1,5$ tot $14 \times 2 = 21$ tot 28 manjaren

Het feit dat Litindo een structurele plaats heeft gekregen in kerkelijke opbouwprogramma's binnen de GGRI, pleit gezien het aantal regio's van de GGRI voor een ideale bezetting van 3 schrijvers. Daarvoor pleit ook het team-karakter, dat de huidige manier van werken kenmerkt.

Vertalen

Litindo heeft momenteel twee vertalers / correctors in dienst: mevr. Amsy Susilaradeya en mevr. Wati Purwanto. De eerste is al op hoge leeftijd, de tweede heeft een druk bezet leven. Daarom is Litindo op zoek naar nieuwe vertalers. Bekeken wordt in hoeverre de echtgenotes van de twee aan de TUK studerende SETIA-docenten hiervoor in aanmerking kunnen komen c.q. hiervoor zouden kunnen worden opgeleid.

¹⁷ Ds. Riemer werkt sinds 1998 50% voor IRTT, ds. Venema is gedurende 3 jaar uitgeleend geweest aan het SETIA-project, en is sindsdien voor 50% verbonden aan de gemeente van Onnen. Ds. Groen is de enige die momenteel fulltime voor Litindo werkt.

¹⁸ Zie 4. Strategie: Tijdpad.

¹⁹ Zie 3. Werkplan: Concretisering.

²⁰ In feite 11 projecten, elk in een verschillende stadium van voltooiing; vandaar dat voor deze berekening wordt uitgegaan van 5 titels.

²¹ Zie 3. Werkplan: Maquette (kanttekening c).

Publiceren

Litindo heeft gezien haar brede doelstelling er bewust voor gekozen om haar boeken niet in eigen beheer uit te geven, maar te publiceren bij Indonesische uitgevers die een landelijk netwerk hebben. Slechts wanneer geen van de ons bekende uitgevers een door ons geleverd manuscript wil uitgeven, zal worden bekeken in hoeverre een interne uitgave voor de GGRI (en eventuele andere belanghebbenden) wenselijk is.

In de loop der jaren hebben we contacten opgebouwd met de volgende uitgevers:

- YKKB (Bina Kasih): gelieerd aan *Overseas Mission Fellowship* (OMF), directeur Oppusunggu;
- BPK, de grootste algemeen christelijke uitgeverij in Indonesië;
- Momentum, gelieerd aan *Lembaga Reformed Injili di Indonesia* (LRII); uitgever van uitsluitend *reformed* boeken.

Bij SETIA wordt gewerkt aan de oprichting van een eigen uitgeverij.

Distributie

Om verzekerd te zijn van effectieve distributie van onze boeken door heel Indonesië, zijn we afhankelijk van de uitgevers. BPK beschikt over het meest uitgebreide distributie-netwerk. Maar ook de uitgaven van YKKB en Momentum zijn op steeds meer plaatsen verkrijgbaar. De distributie naar veraf gelegen en geïsoleerde regio's blijft een probleem.

Promotie

Wegens de ontoereikende distributiekkanalen naar met name de geïsoleerde regio's van verschillende kerken (waaronder de de GGRI), blijven veel mensen die daar wonen onbekend met onze uitgaven. Daarom is Litindo bezig een netwerk van Litindo-agenten op te bouwen. Het is de bedoeling dat zij in hun omgeving bekendheid geven aan onze boeken, en zo mogelijk hulp bieden bij eventuele bestellingen.

Daarnaast probeert Litindo haar boeken meer bekendheid te geven door het jaarlijks uitgeven van een informatie-bulletin, dat op de werkreizen op brede schaal verspreid wordt onder het kader van de kerken en instanties waar we nauwe contacten mee hebben.

De website www.litindo.org is vanaf het begin twee-talig opgezet (Nederlands en Indonesisch), en zal in de toekomst meer moeten worden gebruikt voor promotie van onze boeken richting Indonesië.

Verder wordt er momenteel gedacht over een sub-project bibliotheekvorming voor school en pastorie, in de vorm van een boekenclub.

6. AFSLUITING

De aanleiding voor het schrijven van bovenstaand beleidsplan was tweërlei. Het dient als tussentijdse evaluatie van het werk van Litindo, maar wil ook informatie aanreiken om te komen tot besluitvorming inzake de termijnen waarmee dit project te maken heeft. Dit laatste vooral in verband met mogelijke continuering van het project na 2010. Het bovenstaande geeft hopelijk voldoende informatie aan de beleidsvoerende instanties om daarover tot besluitvorming te komen.